

“Autisme werkt!”: Maar... hoe dan?

autisme week 2019

DISCLAIMER

- De presentatie gaat uit van algemeenheden over autisme, dit houdt in dat voorbeelden niet per se op jou, je (werk)omgeving of anderszins van toepassing hoeven te zijn.
- Tijdens de presentatie wordt uitgegaan van autisten met een normale tot hoge intelligentie.
- Autisten communiceren helder en rechtstreeks, neurotypicals ervaren dat soms als bot. Bij voorbaat vinden wij het jammer als u zich persoonlijk aangesproken voelt.
- NT staat voor NeuroTypical oftewel, de gemiddelde mens.

Agenda

- 19:00 – 19:45 presentatie over werk zoeken en behouden

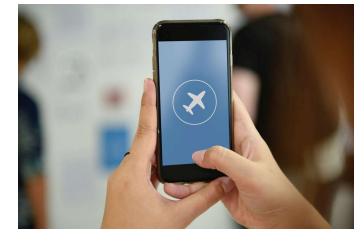
- 19:45 – 20:00 Pauze

- 20:00 – 20:15 Presentatie MEE
- 20:15 – 20:45 Vraag en antwoord

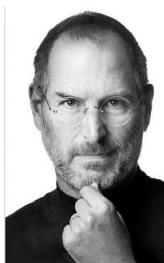
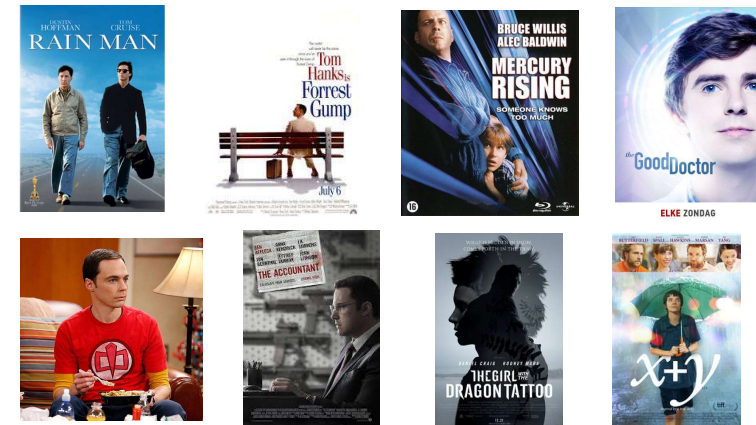
Voordat wij het vergeten.....

- Telefoon graag in vliegtuigmodus
- U kunt uw vragen na de tweede presentatie stellen. Wij adviseren u uw vraag/vragen op te schrijven (telefoon) zodat u deze niet vergeet.

Doel van deze presentatie.

- Angsten en bezwaren wegnemen.
 - Bij potentiële werkgevers die vrezen dat een werknemer met autisme een dure last gaat worden.
 - Bij de autist die graag wil werken maar het etiket 'autisme' als een zwaar obstakel beschouwt dat zo ver mogelijk verstoep moet worden (diagnosetaboe).
- Mogelijkheden laten zien.
 - In bepaalde beroepsgroepen is er een schreeuwend tekort aan gekwalificeerd personeel.
 - Veel autisten blijken, als de randvoorwaarden goed zijn, zeer goede, efficiënte en loyale medewerkers zijn.

Abraham Lincoln?
 Al Gore
 Albert Einstein?
 Alexander Graham Bell?
 Alfred Hitchcock?
 Andy Kaufman
 Andy Warhol
 Anton Bruckner?
 Anthony Hopkins
 Bela Bartok?
 Benjamin Franklin?
 Bertrand Russell?
 Bill Gates
 Bob Dylan
 Bobby Fischer
 Carl Jung

Charles Schulz
 Dan Aykroyd
 Daryl Hannah
 Franz Kafka
 Friedrich Nietzsche?
 Gary Numan
 George Bernard Shaw
 George Washington?
 Glenn Gould
 Gustav Mahler?
 Heather Kuzmich
 Henry Cavendish
 Henry Ford
 Howard Hughes
 Isaac Asimov
 Isaac Newton?

Jane Austen
 Jim Henson
 John Nash
 Leonardo da Vinci?
 Ludwig van Beethoven?
 Mark Twain?
 Marilyn Monroe
 Michael Palin
 Michelangelo?
 Robin Williams
 Thomas Edison?
 Thomas Jefferson?
 Tom Hanks
 Vincent Van Gogh?
 William Shakespeare?
 Wolfgang Amadeus Mozart?

Wat is autisme?

- **Autisme** is een aangeboren pervasieve ontwikkelingsstoornis die zich kenmerkt door beperkingen op het gebied van sociale interactie en (non-)verbale communicatie en door een beperkt, repetitief of stereotiep gedragspatroon.
 - De autistische stoornis – ook wel klassiek autisme.
 - Het syndroom van Asperger.
 - pervasieve ontwikkelingsstoornis, met inbegrip van atypisch autisme.
(beter bekend als PDD-NOS)

Bron: [Wikipedia](#)

Hoe manifesteert autisme zich?

- Gevoelig voor overprikkeling van alle zintuigen, ook tast en reuk.
- Moeite met het juist gebruiken van de context.
 - **DEPENISVANJEZUS**
- Preoccupatie; Intense interesse in één bepaald onderwerp en daar over blijven praten.
- Laag empathisch vermogen.
- Niet emotioneel, wel veel moeite om (de juiste) emotie te tonen.
- Beperkte wederkerigheid (geven en nemen).

Wat is autisme?

Wat is autisme?

Hoe manifesteert autisme zich?

- Werken vanuit intelligentie/logica, niet sociaal emotioneel.
- Normale tot goede taalontwikkeling.
- Formele en archaïsche spraak, vooral opvallend tijdens jeugd.
- Neiging tot dwangmatige echolalie (napraten).
- Niet asociaal maar antisociaal, vermijden van contacten.
- Soms: minder ontwikkelde motoriek.
- “Autistisch” worden als we overprikkeld zijn.

Comorbiditeit

Depressiviteit

“Bijna de helft van de volwassenen met autisme zal in hun leven een klinische depressie ervaren, volgens nieuw onderzoek gepubliceerd in de Journal of Abnormal Child Psychology.

De onderzoekers concluderen dat depressie het meest voorkomt bij personen met autisme die een bovengemiddelde intelligentie hebben.”

Bron: GGZnieuws.nl 6-8-2018

Comorbiditeit

ADHD

Na depressiviteit het meest voorkomende bijkomend probleem.

“Een groot aantal studies heeft laten zien dat er bij zowel kinderen (21-50% o.a., Gadow e.a. 2006; Goldstein & Schwebach 2004; Lecavalier 2006) als **volwassenen met Ass (43%** Hofvander e.a. 2009) veel adhd-symptomen aanwezig zijn.”

Bron: tijdschriftvoorpsychiatrie.nl

Ik heb een huishoudschema...
 Maar als ik dan wil beginnen...
 Gaan mijn gedachten van:
 Afwassen, stofzuigen, was vouwen,
 oh kijk, de post! En de vuilbak
 is vol, dan eerst maar oh... Even
 doekje langs de tv.. Hmz.. bank
 mag ook wel even van z'n plek..
 Ik begin wel met.. hey, dat hoort
 daar niet. Dat moet in de.. oh, hier
 ligt m'n oplader, kwas 'm al kwijt..
 Die leg ik even in de.. Kijk nou!
 Daar lag dus m'n huissleutel!!
 Waar was ik? Oh ja... Koffie....

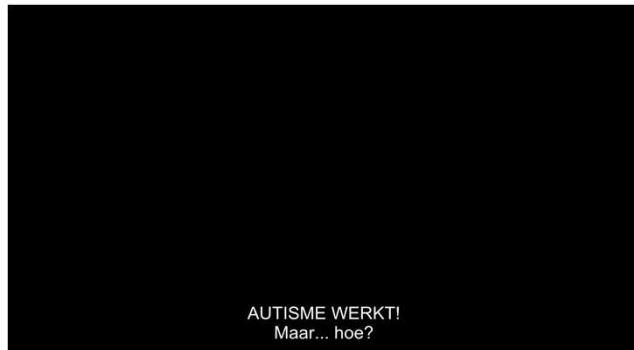
Eerlijk is eerlijk; de nadelen.

- Routinematig werken, daardoor moeite met veranderingen:
 - Werkinhoudelijk
 - Locatie
 - collega's
 - Reizen naar/van werk, wijziging dienstregeling, files.
- Werken in een team kan moeilijk zijn:
 - Starre houding.
 - Teamuitjes.

Eerlijk is eerlijk; de nadelen.

- Doordat werknemers met autisme gewend zijn zich steeds maar aan te passen aan de rest van de wereld, wordt het autisme door de werkgever (en de autist zelf!) niet herkend.
 - Mogelijk gevolg: uitval op latere leeftijd.
- Bij hoogopgeleide autisten komt diagnose vaak op latere leeftijd.
- Autisten hebben altijd gelijk (denken ze).
- Autisten komen vaak ongeïnteresseerd over.
- Autisten zeggen wat ze vinden en vinden wat ze zeggen, zeker als onrechtvaardigheid een rol speelt.

In the zone | hyperconcentratie

Valkuilen

• Bagatelliseren / onderschatten van het probleem.

- "Iedereen heeft wel trekjes van autisme."
- "Je ziet er toch normaal uit."
- "Ik heb een neef met autisme en geloof me, jij bent geen autist."
- "Je maakt het wel heel makkelijk voor jezelf."

Valkuilen

- Onderschatten van de capaciteiten.
 - "Ga jij maar koffiezetten/kopiëren/stofzuigen."
- Overschatten van de capaciteiten.
 - "Hee, Rainman, Jij kunt toch zo goed rekenen."
- Een autist inzetten als factotum.
- Een autist laten samenwerken met een drukke collega of in een prikkelrijke omgeving.
- Een autist inzetten op een plek waar empathie vereist is.
- Generaliseren; want wie één autist heeft gezien heeft één autist gezien.

Nederlands Autisme Register

- 32% heeft een reguliere betaalde baan. (NT: 67%)
- 3% werkt als ZZP'er. (NT 8%)
- 26% heeft geen structurele dagbesteding. (werk, hobby)
- 25% doet vrijwilligerswerk. (NT 50%)
- Bovenstaande cijfers laten zien dat er een groot arbeidspotentieel beschikbaar is!!

De voordelen!

- Routinematig werken, daardoor:
 - nauwgezet
 - oog voor detail
- Doorzettingsvermogen.
- Hoog analytisch denkvermogen.
- Goed in repetitieve taken.
- Werken volgens de instructies.
- Betrouwbare en loyale werknemer.
- Hoog concentratievermogen.

De voordelen!

- Een goed geheugen, helemaal voor dingen waar de autist interesse voor heeft.
- Creatieve denkers.
- Oprecht en eerlijk.
 - Veel autisten kunnen maar slecht liegen.

De voordelen belicht in de media.

“Autisme kan juist in de financiële sector een voordeel zijn. Uit een studie van professor Frank Hartmann van de Erasmus Universiteit blijkt dat mensen met autisme onkreukbaarder zijn dan empathische mensen die zich gemakkelijker door de emoties van anderen laten meeslepen in allerlei samenzweringen. Autisten zijn ideaal voor compliance en accountancy. Juist met hen kunnen oorlogen worden gewonnen.”

Peter de Waard in zijn column in De Volkskrant van 28 augustus 2018

De voordelen belicht in de media.

“Onze doelgroep telt volgens schatting van de Nederlandse Vereniging voor Autisme zo’n 25.000 mensen. Het zijn hoog intelligente personen en ontzettend leuke mensen, die het desondanks niet zelf redden. Het is onbegrijpelijk dat zij thuis zitten of bijvoorbeeld als postbode werken, terwijl er tegelijk heel veel vacatures in de ICT zijn.”

“De combinatie van hoge intelligentie, interesse in computertechnologie en een sterke focus, waardoor ze zich helemaal in een vraagstuk begraven totdat ze een oplossing hebben gevonden, maakt ze bij uitstek geschikt voor een baan als programmeur of ethical hacker. Ze begrijpen dingen van technologie waar zelfs de gemiddelde ict’er weinig van kan volgen.”

Uit: 'Wij zoeken speciaal autisten voor dit werk' AD: 09-11-2017

De voordelen belicht in de media.

"Onze ideale werknemer heeft autisme"

“Bij [Swink webservices](#), een online marketingbureau, werken wij met mensen met autisme die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Mensen met autisme in de marketing en communicatie is niet automatisch logisch, maar wij zien dat het heel goed werkt. Sterker nog, we vinden dat mensen met autisme een buitengewone rol binnen een organisatie kunnen hebben. Niet alleen als IT’er, maar ook in functies zoals SEO-, SEA- of content specialist.

Dat vertrouwen vertaalt zich in grote loyaliteit naar ons bedrijf en onze klanten waarvoor ze tot het uiterste gaan. Het ziekteverzuim is extreem laag. Ze zijn de meest hardwerkende, loyale maar vooral talentvolle medewerkers die een werkgever zich kan wensen.”

Uit: mkbservicedesk.nl

De voordelen belicht in de media.

- “Philips, Microsoft, SAP, ASML en DAF zijn een paar grote bedrijven die vanaf nu specifiek op zoek zijn naar autistische werknemers. Waarom doen ze dit? Wat is het nut hiervan?”
- Goddard stelt dat mensen met autisme veel nuttige talenten hebben voor op de arbeidsmarkt. “Ze hebben vooral een heel sterk oog voor detail,” vertelt ze. “Mensen met autisme hebben snel door hoe iets werkt en ze laten zich niet afleiden, totdat ze het helemaal doorhebben. Ze houden zich aan hun afspraken en hebben een goed doorzettingsvermogen. En als ze een bepaalde planning hebben, houden ze zich daaraan.”
- Bron: youngcapital.nl “autistische werknemers ja graag”

De voordelen belicht in de media.

- “De telefoon van directeur Thorkil Sonne (44) rinkelt onafgebroken. „Ik ben zo blij dat het goed gaat met ons bedrijf”, zegt hij met een brede grijns. Een jaar geleden gaf hij zijn baan op als technisch directeur bij een groot it-bedrijf en richtte Specialisterne (De Specialisten) op, een bedrijf waar nu 13 autisten tussen de 18 en 44 jaar werken. Hij kwam op het idee toen bleek dat zijn zevenjarige zoon autist was. „Via hem heb ik de wereld der autisten leren kennen, die fascinerend is maar ook breekbaar.” Zijn bedrijf is zo’n succes gebleken dat er onlangs ook een vestiging in Kopenhagen is geopend. Volgend jaar breidt men uit naar vijftig werknemers.” >>>

Bron: Trouw 14-10-2004

De voordelen belicht in de media.

- "Het grote gevaar is dat ze zo worden opgeslokt door het werk dat ze niet meer stoppen. Soms moeten wij ze naar huis sturen." Met 'wij' bedoelt Sonne de drie leidinggevenden annex begeleiders: hijzelf, zijn kantoorchef en zijn 'pedagogische consultant' -de persoon die ervoor zorgt dat iedereen zich prettig voelt op de werkplek."
- "Een keer per week heeft de speciale consultant van het bedrijf een gesprek met alle medewerkers." <<

Handvatten voor werkgevers

- Niet iedere autist past binnen uw bedrijf, zorg voor realistische selectiecriteria.
- Zorg voor een duidelijke vacature met een heldere taakomschrijving.
- Bij het sollicitatiegesprek:
 - Zorg voor een rustige kamer.
 - Laat de sollicitant weten hoeveel personen bij het gesprek aanwezig zullen zijn.
 - Neem de tijd om de sollicitant op zijn gemak te stellen.
 - Stel heldere vragen, in het begin kunnen gesloten vragen (ja/nee) helpen.

Handvatten voor werkgevers.

- Wees duidelijk, wees je ervan bewust dat mimiek en lichaamstaal vaak niet of niet juist geïnterpreteerd worden.
- "Zie maar hoe je het doet" is bijna een garantie voor taken waar niet eens aan begonnen wordt.
- Vermijd bloemige taal. Directe bewoording lijkt soms wel hard maar zijn voor de autist veel duidelijker.
- Autisten hebben vaak meer tijd nodig om hun ideeën onder woorden te brengen, houd hier tijdens bijvoorbeeld vergaderingen rekening mee.

Handvatten voor werkgevers.

- Herhaal zo nodig wat je net besproken hebt.
- Controleer!
 - Vraag niet of het begrepen is maar vraag om de hoofdpunten op te noemen.
- Nu is nu, 10:00 is 10:00 en “straks” is..... een verloren autist.
- Zorg voor een heldere afbakening van de taken en procedures.
- Ga het wiel niet opnieuw uitvinden, zoek een jobcoach die ervaring met autisten heeft.

Handvatten voor werkgevers.

- Voorkom stereotypering. Niet elke autist die graag met computers werkt wil ook daadwerkelijk acht uur naar een beeldscherm staren.
- Help de autistische werknemer zijn grenzen te bepalen.
- Raak autisten niet onnodig aan en beperk hun bewegingsvrijheid niet (hand op stoel)
- Meerdere autisten in uw bedrijf? Behandel ze als individu, ze zijn niet allemaal gelijk.
- Zorg voor een uitwijkmogelijkheid, een rustige plek waar iemand even kan bijkomen.

Handvatten voor de werkgevers.

- Op de website van de Nederlandse Vereniging voor autisten (www.autisme.nl) vindt u tips.
- Kat uit de boom kijken? Bedrijven als Autitalent, PASS en ITVitae detacheren werknemers met autisme en/of helpen met werving.
- Nog huiverig? Het UWV biedt interessante mogelijkheden zoals proefplaatsingen en financiële tegemoetkomingen aan.

Melba

Cognitieve kenmerken	Sociale kenmerken	Kenmerken voor de manier van werkuivoering	Psychomotorische kenmerken	Cultuur techniek/communicatie
Werkplanning	Assertiviteit / Weerbaarheid	Uithoudingsvermogen	Energetische inzet	Lezen
Bevattingvermogen	Leiderskwaliteit	Frustratietolerantie	Fijne motoriek	Rekenen
Oplettendheid	Contactvaardigheid	Kritische controle	Reactiesnelheid	Schrijven
Concentratievermogen	Kritisch beoordelen	Ordenend vermogen		Spreken
Leren/onthouden	Ontvangen van kritiek	Stiptheid		
Probleemoplossing	Teamwork	Zelfstandigheid		
Omschakeling		Zorgvuldigheid		
Voorstellingsvermogen		Verantwoording		

Cognitieve kenmerken	Sociale kenmerken	Kenmerken voor de manier van werkvuuring	Psychomotorische kenmerken	Cultuur techniek/communicatie
Werkplanning	Assertiviteit / Weerbaarheid	Uithoudingsvermogen	Energetische inzet	Lezen
Bevattingvermogen	Leiderskwaliteit	Frustratietolerantie	Fijne motoriek	Rekenen
Oplettendheid	concentratievermogen		Reactiesnelheid	Schrijven
Concentratievermogen				Spoken
Leren/onthouden				
Probleemoplossing				
Omschakeling		Zorgvuldigheid		
Voorstellingsvermogen		Verantwoording		

Cognitieve kenmerken	Sociale kenmerken	Kenmerken voor de manier van werkvuuring	Psychomotorische kenmerken	Cultuur techniek/communicatie
Werkplanning	Assertiviteit / Weerbaarheid	Uithoudingsvermogen	Energetische inzet	Lezen
Bevattingvermogen	Leiderskwaliteit	Frustratietolerantie	Fijne motoriek	Rekenen
Oplettendheid	Leiderskwaliteit		controle	Reactiesnelheid
Concentratievermogen			vermogen	Schrijven
Leren/onthouden				Spoken
Probleemoplossing	Ontvangen van kritiek	Stiptheid		
Omschakeling	Teamwork	Zelfstandigheid		
Voorstellingsvermogen		Zorgvuldigheid		
		Verantwoording		

Handvatten voor autisten.

- Leer eerst jezelf kennen.
 - Hoeveel prikkels kun je op een dag verwerken.
 - Hoeveel stress is aanvaardbaar.
 - Weet hoe je reageert in bepaalde situaties.
 - Accepteer jouw autisme maar gebruik het nooit als excuus, gebruik het als verklaring.
- Baken je grenzen af.
 - Veel autisten vinden het moeilijk om nee te zeggen omdat ze bang zijn niet aardig gevonden te worden. Het tegendeel is waar, nee zeggen schept duidelijkheid.
- Heb je geen idee van wat je wil gaan doen doe dan een beroepskeuzetest of gebruik bijvoorbeeld de Melba methode. Dit helpt ook jezelf beter te leren kennen.

Handvatten voor autisten.

- Ook hier geldt; vind het wiel niet opnieuw uit, maak gebruik van een goede jobcoach die aantoonbaar kennis van- en ervaring met autisme heeft.
- Zorg dat je werkzaamheden helder zijn en op papier staan.
 - Dus niet:
 - Kijk maar hoe je het doet.
 - Dat kun je wel.
 - Het is heel makkelijk, daar kom je wel uit.

Handvatten voor autisten.

- Laat je niet verleiden 'eventjes' extra werkzaamheden te doen.
 - Extra werkzaamheden = extra prikkels = extra stress:
 - Schakelen
 - Nieuw is 'eng'
 - Organisatievermogen
 - Nieuwe 'concentratiecyclus' opstarten.
 - Ergernis dat je toch weer toegegeven hebt aan de verleiding.

Handvatten voor autisten,

- Zorg vooral in het begin voor wekelijkse evaluaties. Als op termijn blijkt dat de behoefte aan evaluaties vermindert dan kun je de tussenliggende periode vergroten, maar schaf het nooit af.
- Reistijd is ook 'prikkelstijd', houd hier rekening mee, je dagelijks dosis prikkels mag nooit overschreden worden.
- Verandering is vervelend door gebrekkige executieve functies, maar met de juiste training/begeleiding wel beheersbaar te maken.

Einde

- Een luid applaus wordt niet door iedereen op prijs gesteld.

(Prikkel, prikkel, prikkel.)

De presentatie is in pdf-formaat te downloaden van

<https://www.ervaringsdeskundige.eu>

Daar vindt u ook een e-mailadres waarnaar u nog eventuele vragen kunt sturen.